De verbindende kracht van slampoëzie

De senioren van tegen

NL

Seniorenslam, gepensioneerdenrap, oma-en-opapoëzie… Noem het zoals je wilt. In een uniek project van KVS en Urban Woorden gaan jonge *slam poets* als coach aan de slag met vier uiteenlopende seniorengroepen. — **MICHAËL BELLON • FOTO: SASKIA VANDERSTICHELE**

Dienstencentrum De Kaai in Anderlecht. In een van de lokalen zit een vijftiental vrouwen in een kring met een paar kopietjes tekst in de hand. Het zijn allemaal zwarte vrouwen uit de ouderenwerking van de vereniging Le Manguier en Fleurs ('De bloeiende mangoboom') die vrouwen met hoofdzakelijk Congolese, maar ook Togolese, Burundese en Eritrese achtergrond in haar rangen telt. Om beurten staat een van hen recht om een stuk tekst te zeggen in een mix van Lingala en Frans. *Bondeko* ('broederlijkheid'), *bosolo* ('waarheid'), *lisanga* ('eenheid') en *bolingo* ('liefde'): het zijn enkele van de sleutelwoorden waarbij kleine tekstfragmenten horen. Mama Rose, Mama Angélique, Mama Régine en de anderen lossen elkaar bij elk nieuw sleutelwoord af. "Mmmm," zoemt de groep daarna als ze het eens zijn met wat wordt gezegd. Een onnavolgbaar sissend geluid dient om collectief de afkeuring te laten blijken, als het bijvoorbeeld over racisme gaat.
Vinnige, lekker bekkende slampoëzie is dit nog niet, maar de dames laten zich niet onbetuigd. Regelmatig vraagt Joëlle Sambi Nzeba, de Brusselse schrijfster en slamartieste die als coach optreedt, om een bepaald fragment nog eens over te doen. De concentratie verslapt nauwelijks en na anderhalf uur zit de sessie erop. Volgende week kan er voor het eerst op het podium in de KVS worden gerepeteerd. "Vergeet desnoods je geld en je identiteitskaart," lacht Joëlle, "zolang je je tekst maar bij je hebt."
Elisabeth Severino Fernandes, ook bekend als woordartieste Miss Elli, is blij dat ze Joëlle met haar kennis van het Lingala bij deze groep heeft kunnen betrekken. Elli bewaakt de coördinatie en de artistieke lijn van dit unieke project, en doet dat namens de Leuvense socioculturele organisatie Urban Woorden waarmee KVS samenwerkt.

WORD UP

Urban Woorden werd tien jaar geleden mee door KVS-stadsdramaturg Tunde Adefioye opgericht om stadsjongeren een artistieke stem te geven door de organisatie van slamworkshops en optredens. Nu worden dus ook oudere, 'grijze' stemmen aan die jonge, vaak gekleurde stemmen toegevoegd. "Voor Seniorenslam werken we met nog drie andere, heel verschillende groepen," zegt Elli. "Twee Nederlandstalige: Seniorama uit Leuven en het Brussels Ouderenplatform (BOP) uit Brussel-Stad, en het Franstalige Chambéry uit Etterbeek. Zo krijgt de performance ook vier grote thema's: de herinneringen aan de kindertijd en het innerlijke kind in jezelf, de ervaringen van het volwassen leven en de bedenkingen die je daar achteraf bij kan hebben, de lessen die je de jongere generaties wilt meegeven, en de dood, waar de derde leeftijd op verschillende manieren mee te maken krijgt."
De levenslessen komen van de Anderlechtse groep. Joëlle Sambi Nzeba: "Ik heb hun bij het begin van onze sessies één vraag gesteld: als je nog 48 uur te leven had, welke raad zou je dan geven aan je familie, je vrienden en je

woordig

De slamcrew van Le Manguier en Fleurs, die in de KVS wijze urban woorden zal spuwen: "De zwarte kleur van onze huid wil niet zeggen dat wij niets te zeggen hebben"

naasten? Daar hebben we een middag over gepraat en zo is de tekst rond die sleutelwoorden ontstaan, waar we achteraf een volgorde, een ritme, geluiden en wat gebaren en bewegingen aan hebben toegevoegd. Het gaat erom deze vrouwen het woord te geven dat ze nog niet vaak mochten nemen."

Voor de welbespraakte Mama Angélique is het contrast met de normale donderdagmiddagactiviteiten van Le Manguier en Fleurs – breien, gymnastiek, een hapje eten en bezoekjes brengen aan zieke vriendinnen – niet te groot. Ze is ook niet bang om straks op de scène te staan. "Een belangrijke boodschap is dat mensen niet alleen bij hun gemeenschap moeten blijven," geeft ze ons mee.

RESPECT

"De zwarte kleur van onze huid wil niet zeggen dat wij niets te zeggen hebben," vervolgt ze. "Mensen moeten hun racisme niet rechtvaardigen door te zeggen dat wij geen historisch waardevolle erfenis met ons meedragen. Als we geen terroristen meer willen in deze kosmopolitische stad met verschillende nationaliteiten, dan moeten we elkaar erkennen, respecteren, benaderen en op dezelfde voet behandelen."
De showcase van deze verbindende slampoëzie wordt gepresenteerd als een matineevoorstelling in de grote schouwburg, met de Amerikaanse dichter en muzikant Sharrif Simmons als special guest. Maar Elli en Joëlle zien in het eenvoudige opzet van deze primeur pas een begin. "De senioren van vandaag hebben heel veel activiteiten, dus hun tijd is kostbaar. Veel deelnemers gaan zich nu pas voor het eerst in het publiek manifesteren en bloeien voor het eerst open. Dat alleen al is heel sterk. Maar je voelt dat het contact met de coaches en het jonge genre voor sommige groepen naar meer smaakt." B

FR Du slam pour seniors, du rap pour pensionnés, de la poésie pour papys et mamys... Appelez ça comme vous voulez. Dans ce projet unique initié par le KVS et Urban Woorden, des jeunes poètes et slammeurs coachent leur aînés.

EN Seniors' slam, grandma and grandpa rap, pensioners' poetry...call it what you will. In a unique project of KVS and Urban Woorden, young slam poets will coach four very diverse groups of senior citizens.

Steve Michiels

Een concert van The Cinematic Orchestra is een ervaring. Weg met die smartphones dus, en maak plaats voor de man met de camera. En... actie!

THE CINEMATIC ORCHESTRA
13/3, 20.00, Ancienne Belgique, www.abconcerts.be